

УДК 372.881.1

Дімітрова-Бурлаєнко С. Д.**ДЕФІНІЦІЇ ПОНЯТЬ “ТВОРЧІСТЬ” І “КРЕАТИВНІСТЬ”
У СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ**

У статті аналізуються позиції науковців щодо дефініції понять “творчість” і “креативність”, розглядаються процеси, що позначаються ними; обґрунтовується авторський підхід до визначення зазначених понять. Стверджується, що креативність інтегрована у творчість у понятійному і процесуальному аспектах. Висловлюється думка, що творчість є процесом творчої діяльності, спрямованої на створення якісно нового продукту, на пошук нестандартного рішення задачі, тобто діяльність заради процесу. Креативність, навпаки, є роботою на результат з метою створення кінцевого продукту. Обґрунтовано, інтегративний характер креативності, що нерозривно пов'язана із інтелектуальною, емоційною, рефлексивною, вольовою, мотиваційною і діяльнісною сферами особистості. Наголошено, що креативність не є вродженою характеристикою індивіда, а може бути сформованою завдяки особливим умовам виховання та навчання, основними з яких є розвиток особистості, мотивація до творчої діяльності та свобода індивідуальності. Зроблено висновок, що креативність і творче мислення як особистісні категорії є обов'язковими компонентами у складі професійної компетентності будь-якого фахівця.

Ключові слова: творчість, творча діяльність, креативність, креативна особистість.

В аспекті розбудови суспільства гуманітарне знання у науковому дискурсі інтенсивно збагачується новими поняттями, що тіснять раніше складені і розповсюдженні у суспільних науках терміни. Потік мовних та термінологічних запозичень в працях українських науковців є цілком зрозумілим і правомірним, тому що свідчить про інтеграцію вітчизняного гуманітарного знання до загальносвітового процесу його еволюцію. До таких надбань відноситься поняття “креативність”, що не є новим для англomовних науковців, але міцно і широко увійшло у вітчизняний науковий обіг із великою кількістю смислових значень і відтінків. Різноманітність точок зору на креативність, як і на творчість взагалі, відображає широкий круг феноменів, що проявляються у бутті людини. Це обумовило необхідність простеження співвідношення понять “творчість” і “креативність” та процесів, що позначаються ними у наукових працях.

Поява терміну “креативність” і виокремлення його від терміну “творчість” пов'язане, на нашу думку, з тією високою динамічністю, складністю, неоднозначністю, суперечливістю і непередбачуваністю подій в соціальному середовищі, що характеризують стрімкий темп життя і розвиток сучасного суспільства. Для успішної самореалізації особистості в цих умовах необхідно мати такі характеристики, як мобільність, ініціативність, гнучкість, активність, здатність до швидкої орієнтації в мінливих умовах, вміння розробляти і реалізовувати нестандартні ідеї, можливість змінювати тактики поведінки при вирішенні різноманітних завдань – усім тим, що, з нашої точки зору, є складовими креативності.

Здійснений розгляд наукових джерел із зазначеної проблематики свідчить про відсутність єдиної теорії творчості, розуміння сутності творчості і креативності, однозначно інтерпретованих понять у цій галузі. Творчість і креативність стали об'єктом філософського аналізу у роботах І. Канта, М. Кагана, Б. Кедрова, К.-Г. Юнга, В. Соловйова, М. Хайдеггера та ін. Загальнотеоретичні і методологічні основи розвитку креативності особистості розкриті у працях В. Андрєєва, В. Загвязинського, І. Калошина, А. Леонтьєва, С. Рубінштейна. Дослідження цілого напрямку в психології творчості, відомого під назвою "креативність", проводили вчені Дж. Гілфорд, С. Медник, К. Тейлор, Е. Торренс.

Незважаючи на активність інтересу науковців до проблем креативності, творчості, творчих здібностей, творчої діяльності, їм все ж таки не вдалося дійти до консенсусу у чіткому розмежуванні зазначених понять.

Мета статті полягає в аналізі наукових підходів до дефініції сутності понять "творчість" і "креативність" у сучасному науковому дискурсі та визначенні характеристик категорії "креативність".

Формування творчої особистості є однією з найважливіших цілей у процесі підготовки сучасного конкурентоспроможного фахівця. Виникнення, природа, закономірності, етапи творчого процесу і шляхи його реалізації впродовж сторіч були у центрі уваги вчених. До суб'єктів творчості відносили Бога (Платон, Г. Гегель, М. Бердяєв та ін.), Природу (Спіноза, Епікур, А. Бергсон, Г. Сковорода тощо), Людину (Аристотель, Сократ, К. Гельвецій, П. Енгельмейер, К. Маркс, Ж. Сартр та ін.). Творчість протягом усієї історії людства вважали найвищою формою людської життєдіяльності.

У словниках знаходимо такі визначення творчості: діяльність, що породжує щось якісно нове, таке, що ніколи раніше не було; створення нових за задумом і реальним втіленням культурних та матеріальних цінностей [5, с. 315]; діяльність людини, пройнята елементами нового, вдосконалення, збагачення, розвитку [1, с. 1435].

Творчість, як культурно-історичне за своєю суттю явище, має особистісний і процесуальний аспекти: воно передбачає наявність в особистості здібностей, мотивів, знань і вмінь, завдяки яким створюється продукт, що відрізняється новизною, оригінальністю, унікальністю. Представники когнітивного напрямку у психології (Г. Клекстон, М. Ліберман, Л. Вулхаус, Р. Бейн, Р. Солсо та ін.) розглядають творчий процес через інтуїцію, наявність якої усвідомлюється і має індивідуальні відмінності. З цих позицій творчість є результатом продуктивного мислення, де на першому місці опиняється процес отримання творчого продукту діяльності. У гуманістичній психології (А. Маслоу, Г. Олпорт, К. Роджерс) джерелом творчості вважається мотивація особистісного росту.

З точки зору педагогіки творчість постає як вища форма активності та самостійної діяльності особистості; складне і водночас комплексне явище, зумовлене всім розмаїттям соціально-психологічних і психолого-фізіологічних передумов, що саме є чинником становлення, самопізнання і розвитку особистості [4].

Теорія творчості як поєднання інтелектуальних та творчих здібностей в одне невід'ємне ціле стала провідною для цілої низки психолого-педагогічних досліджень другої половини ХХ століття (В. Сухомлинський, Ю. Бабанський, І. Зязюн, В. Звягинський, Н. Ничкало, Л. Петриченко та ін.). В. Сухомлинським в основу змісту творчості було покладено єдність інтелекту, волі, моральних якостей та емоцій особистості. Саме у творчості, на думку педагога, яскраво виявляється індивідуальна самобутність кожної людини як одна з умов ствердження моральної гідності та самоповаги [6, с. 235].

Аналіз розгляду проблеми творчості у зарубіжних авторів дозволив відмітити, що й тут існує безліч визначень цього феномену. Дуже яскраво це демонструє висловлювання Р. Халлменна, який, спираючись на думки науковців з приводу цього питання, дає визначення креативності як сплаву сприйняття, що реалізоване новим способом (Е. Маккеллар), здатності знаходити оригінальні зв'язки (Л. Кюбі), виникненню незвичайних відношень (К. Роджерс), появи творів (Г. Меррей), схильності вчиняти й дізнаватися нововведень (Г. Лассуел), діяльності розуму, що призводить до раніше не виникаючих прозрінь (К. Жерар), трансформації досвіду (К. Тейлор), винаходу своїх констеляцій значень (І. Гізелін) [10, с. 16].

Прояв творчості стає можливим лише у тому випадку, коли не спрацьовують стереотипи поведінки, що склалися раніше, й стає необхідним інтуїтивний вихід за межі досвіду, що усвідомлюється, й накопичених знань.

Звертаючись до етимології слова “креативність” зазначимо, що “креатив” є калькою з англійського “creative” – творчий, той, що створюється. Тлумачний словник трактує креативність як творчу, спрямовану на створення, новаторську діяльність. Креативний – “здатний до вироблення нових, оригінальних ідей та їх втілення, спрямований на творчість” [1, с. 514].

Вперше термін “креативність” використав Д. Симпсон, який ще у 1922 році позначив цим словом здатність особистості відмовлятися від стереотипів у мисленні. Предметом досліджень у психології, а потім і педагогіці, креативність стала у 60-роках ХХ століття.

Філософська точка зору на феномен “креативність” являє її як творче першоджерело, здатність до творчого мислення, діяльність людей, що перетворює природній і соціальний світ у відповідності до цілей і потреб людини на основі об'єктивних законів реальної дійсності [7, с. 317].

Доволі розбіжними є уявлення про креативність у психології. Аналізуючи дослідження креативності у зарубіжній психології, Ф. Баррон й Д. Харрінгтон зробили такі узагальнення щодо креативності: креативність – це здатність адаптивно реагувати на необхідність нових підходів і нових продуктів; створення нового творчого продукту багато в чому залежить від особистості творця та сили його внутрішньої мотивації; специфічними властивостями креативного процесу, креативного продукту та креативності особистості є їх оригінальність, спроможність, валідність, адекватність завданню і ще одна властивість, що може бути названою придатністю

естетичною, екологічною, оптимальною за формою, правильною і оригінальною на певний момент; креативні продукти можуть бути різні за природою: нове рішення проблеми в математиці, відкриття хімічного процесу, створення музики, картини чи поеми, нової філософської або релігійної системи, інновація в юриспруденції, свіже рішення соціальних проблем тощо [9, с. 451].

Оригінальний погляд на сутність креативності висловив Х. Раджей, який визначив креативність як розумову здібність продукувати нову ідею в будь-якій сфері. З цих позицій креативність – це не отримані знання чи наукова діяльність, а особистісне утворення, що може бути покращено за допомогою різних методів. Отже, креативність – це стійка здатність до продукування новації безвідносно до часу, віку, способу, манери, шляху, технологій, переваг, обставин і обмежень [11].

Найбільш повне визначення креативності дає Е. Торренс: “Креативність – здатність індивіда до нестандартного, творчого мислення, чутливість індивіда до проблем і пошуку шляхів їх вирішення, здатність до гнучкого мислення та висунення нових ідей; чутливість до дисгармонії наявних знань” [12, с. 83]. Цікавим, на наш погляд буде порівняння цього визначення з дефініцією творчості, що надане у сучасному психологічному словнику: “Творчість – діяльність зі створення нових матеріальних і духовних цінностей, що мають соціальну значимість. Визначається творчими можливостями особистості – гнучкістю її інтелекту, розвиненою творчою уявою й інтуїцією, здатністю долати шаблонні стереотипи, високою мотивацією до пошуку нового, особистісної потребою до само актуалізації” [5, с. 315]. Як бачимо, деякі моменти у визначеннях креативності й творчості, як то гнучкість мислення, прагнення до пошуку нового, здатність долати шаблони, співпадають, що, безумовно, свідчить про єдину природу цих явищ.

Доволі часто у педагогіці креативність вивчають з позиції проблемних ситуацій і в загальному вигляді визначають як здатність вирішувати численну множину задач в обставинах, що постійно змінюються; вміння приймати рішення у різних ситуаціях; комплекс компетенцій, а саме: вміння заявляти про свої потреби й інтереси, вміння знаходити інші джерела інформації, здатність генерувати оригінальні способи вирішення проблеми.

Педагогічний підхід до креативності, на нашу думку, вдало відображається у досвіді науковців, зокрема як здатність до творчості (І. Брякова), здатність відмовитися від стереотипних способів мислення (Р. Сімпсон), усвідомлення необхідності нових підходів і продуктів (В. Риндак), здатність породжувати неординарні ідеї у процесі постановки і вирішення нових проблем (М. Воллах), здатність проявляти творчу сутність за допомогою проблематизації звичних ситуацій (К. Роджерс), здатність до створення якісно нового чи продуктивного перетворення об'єкта (В. Козленко), здатність не тільки до виконання діяльності на найвищому рівні, але й до її вдосконалення й розвитку (Д. Богоявленська), здатність,

що поєднує різноманітні системи взаємопов'язаних здібностей як елементів (А. Хуторський) [8, с. 41].

Аналіз психолого-педагогічних підходів до феномену креативності дозволів зробити деякі узагальнення. Креативність розуміється дослідниками як специфічна здатність, що обумовлена наявністю і поєднанням різних особистісних якостей (А. Матюшкін, Л. Мітіна, А. Смірнов); загальна здатність до перетворення попереднього досвіду (В. Дружинін, Б. Ломов, Я. Пономарев); інтегральна якість особистості, що поєднує когнітивну і особистісну сфери (Д. Богоявленська, М. Кашапов, О. Мітченкова, В. Шадріков); специфічна форма психічної активності, складне і багатомірне явище, що має власну структуру (Т. Барышева, Е. Торренс); максимальний рівень розвитку розумових (інтелектуальних) здібностей (О. Дьяченко, Ж. Пиаже, О. Тихомирова, М. Холодная); здатність людини до створення чогось нового і унікального на підставі і з прийняттям створеного іншими (І. Мелик-Гайказян).

На нашу думку, креативність можна дефініціювати як деяку якість чи характеристику особистості, що виражається у творчій продуктивності, у здатності породжувати оригінальні ідеї, відхилятися у мисленні від традиційних схем, швидко вирішувати проблемні ситуації.

Цікавим є погляд І. Зязюна на ієрархічні зв'язки між цими поняттями. Науковець визначає творчість як процес створення суб'єктивно нового, що ґрунтується на здібності висувати оригінальні ідеї, використовувати нестандартні способи діяльності, а креативність – як здатність генерувати нові, оригінальні ідеї, знаходити нетрадиційні способи розв'язання проблемних завдань. Отже, креативність постає як складник творчості [3, с. 37].

Звернемо увагу, що у розмежуванні понять “творчість” і “креативність”, дослідники здебільшого користуються двома основними характеристиками: процесуально-продуктивною (для позначення творчості) й суб'єктивно обумовлюючою (для позначення креативності), розглядаючи творчість як свідому активну діяльність людини, спрямовану на відтворення чи перетворення певних явищ дійсності, а креативність – як здатність особистості сприймати проблему та, використовуючи найоптимальніші для цього можливості, створювати новий, оригінальний продукт.

Ми поділяємо думку вчених (Дж. Гілфорд, Р. Давлетова, А. Коджаспіров, Т. Красило, І. Милославський, А. Морозов, Н. Рибка та ін.) про необхідність розмежування категорій “творчість” і “креативність” у залежності від результату діяльності. Так, творчість є процесом творчої діяльності, спрямованим на створення якісно нового продукту, на пошук нестандартного рішення задачі, проте, цей термін не передбачає обов'язкову наявність результату діяльності. Творчість можна визначити як діяльність заради процесу. Креативність, навпаки, це процес, спрямований на результат. У цьому випадку результат діяльності є необхідною і суттєво

важливою складовою творчого процесу. Тобто креативність є роботою на результат з метою створення кінцевого продукту. Таким чином, креативність можна розуміти як здатність створювати, здатність до творчих результативних дій, що зумовлюють нове незвичне бачення проблеми чи ситуації.

Серед різноманітних підходів до розуміння взаємозв'язку між поняттями "творчість" і "креативність" виділяється позиція Р. Гільмутдінової. Вчена розрізняє "велику креативність" (здатність глибинного включення в творчу діяльність, що призводить до створення нових культурних, наукових і соціальних продуктів) і "малу креативність" (повсякденну творчість, інтелект особистості, пошук рішень локальних проблем, наприклад створення нового проекту та ін.). Відсутність творчості, недостатня сформованість компетенції призводять до деструктивних проявів мислення і, як результат, зниження креативності. Насамперед, виявлення в особистості такого феномена, як креативність, веде до розвитку її творчого потенціалу, появі перспективи реалізації здобутих в процесі навчання компетенцій [2, с. 46].

Як ознаки, що характеризують творчість як процес діяльності, науковці найчастіше називають первинність, фундаментальність, непередбаченість, імпровізаційність, прагнення до самовираження, самоактуалізації, натхнення, настрої та емоції автора (творця). Суттєвими особливостями креативності вчені вважають вторинність, залежність від творчості, здатність до творчості, технологічність, орієнтація на успішний результат, прагнення до комерційного успіху, прагматизм, підпорядкованість творчості практичним цілям.

Узагальнюючи проаналізовані нами точки зору науковців стосовно категорій творчості і креативності, зазначимо що, на нашу думку, спільними ознаками для цих понять є неповторність, оригінальність, унікальність результатів діяльності, створення нового продукту.

Висновки. Отже, у результаті зазначимо, що, на нашу думку, креативність носить інтегративний характер, нерозривно пов'язана із інтелектуальною, емоційною, рефлексивною, вольовою, мотиваційною і діяльнісною сферами особистості. Розуміючи під креативністю синтез процесуальних і особистісних якостей індивіда, що дозволяють виявляти продуктивну активність і творчо перетворювати дійсність, виділимо такі її основні особливості: процесуальні – оригінальність, гнучкість, швидкість, критичність мислення, цілісність сприйняття, уява, готовність пам'яті; особистісні – самостійність, рішучість, упевненість у собі, спонтанність, відкритість.

Креативність і творче мислення як особистісні категорії є обов'язковим компонентом у складі професійної компетентності будь-якого фахівця. Слід зазначити, що особливо значущою креативність є для майбутніх інженерів, оскільки у коло професійних завдань сучасного фахівця цього напряму

входить вирішення виробничих, технологічних, конструкторських та інших завдань, виконання яких вимагає творчого, нестандартного підходу, реалізації творчо-продуктивних здатностей, розробку нового продукту, програмного забезпечення, моделі виробництва тощо. Тому формування креативності повинно стати невід'ємною частиною професійної освіти майбутнього інженера.

Використана література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / за ред. В. Т. Бусел. – Київ, Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2004. – 1440 с.
2. Гильмутдинова Р. У. Креативная компетентность и ее структура / Р. У. Гильмутдинова // Акмеология. – 2013. – № 4. – С. 46-49.
3. Зязюн І. А. Інтелектуально творчий розвиток особистості в умовах неперервної освіти / І. А. Зязюн // Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: монографія / за ред. І. А. Зязюна. – Київ : Віпол, 2000. – С. 11-57.
4. Педагогічна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pedagog/russpenc/18.php
5. Психологический словарь / под ред. В. П. Зинченко, Б. Г. Мещерякова. – 2-е изд., перераб. и доп. – Москва : Педагогика – Пресс, 1999. – 440 с.
6. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 5 т. / В. О. Сухомлинський. – Київ : Рад. Школа, 1976–1977. – Том 1: Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості. Духовний світ школяра. Методика виховання колективу. – 1976. – 653 с.
7. Філософський енциклопедичний словник / НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди ; голов. ред. В. І. Шинкарук. – Київ : Абрис, 2002. – 742 с.
8. Хуторской А. В. Дидактическая эвристика. Теория и технология креативного обучения / А. В. Хуторской. – Москва : Изд-во МГУ, 2003. – 416 с.
9. Barron F. Creativity, intelligence and personality / F. Barron, D. Harrington // Ann. Rev. of Psychol. – 1981. – V. 32. – P. 439-476.
10. Hallmann R. J. The necessary and sufficient conditions of creativity // Creativity: its educational implications. – N.Y. ; L. ; Sidney, 1967.
11. Hamid Rajaei. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://en.wikipedia.org/wiki/Hamid_Rajaei#Creativity_theory.2C_The_prolixes_and_the_simplifiers.2C_Epistemological_attitude
12. Torrance E. P. The Search for Satori and Creativity / E. P. Torrance. – Buffalo N. Y. : Creative Education Foundation, 1979. – 386 p.

References:

1. Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy / za red. V. T. Busel. – Kyiv, Irpin : VTF “Perun”, 2004. – 1440 s.
2. Gilmutdinova R. U. Kreativnaya kompetentnost i ee struktura / R. U. Gilmutdinova // Akmeologiya. – 2013. – № 4. – S. 46-49.
3. Ziazun I. A. Intelektualno tvorchyi rozvytok osobystosti v umovakh neperervnoi osvity / I. A. Ziazun // Neperervna profesiina osvita: problemy, poshuky, perspektyvy : monohrafiia / za red. I. A. Ziazuna. – Kyiv : Vyd-vo “Vipol”, 2000. – S. 11-57.
4. Pedahohichna entsyklopediia [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pedagog/russpenc/18.php
5. Psikhologicheskii slovar / pod red. V. P. Zinchenko, B. G. Meshcheryakova. – 2-e izd., pererab. i dop. – Moskva : Pedagogika – Press, 1999. – 440 s.
6. Sukhomlynskyi V. O. Vybrani tvory : v 5 t. / V. O. Sukhomlynskyi. – Kyiv : Rad. Shkola, 1976–1977. – T. 1: Problemy vykhovannia vsebichno rozvynenoi osobystosti. Dukhovnyi svit shkoliara. Metodyka vykhovannia kolektyvu. – 1976. – 653 s.
7. Filosofskiy entsyklopedychnyi slovnyk / NAN Ukrainy, In-t filosofii im. H. S. Skovorody ; holov. red. V. I. Shynkaruk. – Kyiv : Abrys, 2002. – 742 s.

8. *Khutorskoy A. V.* Didakticheskaya evristika. Teoriya i tekhnologiya kreativnogo obucheniya / A. V. Khutorskoy. – Moskva : Izd-vo MGU, 2003. – 416 s.
9. *Barron F.* Creativity, intelligence and personality / F. Barron, D. Harrington // *Ann. Rev. of Psychol.* – 1981. – V. 32. – P. 439-476.
10. *Hallmann R. J.* The necessary and sufficient conditions of creativity // *Creativity: its educational implications.* – N.Y. ; L. ; Sidney, 1967.
11. *Hamid Rajaei.* – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://en.wikipedia.org/wiki/Hamid_Rajaei#Creativity_theory.2C_The_prolixes_and_the_simplifiers.2C_Epistemological_attitude
12. *Torrance E. P.* The Search for Satori and Creativity / E. P. Torrance. – Buffalo N. Y. : Creative Education Foundation, 1979. – 386 p.

ДИМИТРОВА-БУРЛАЕНКО С. Д. Дефиниции понятий “Творчество” и “креативность” в современном научном дискурсе.

В статье анализируются позиции ученых о дефиниции понятий “творчество” и “креативность”, рассматриваются процессы, обозначаемые ими; обосновывается авторский подход к определению указанных понятий. Утверждается, что креативность интегрирована в творчество в понятийном и процессуальном аспектах. Высказывается мнение, что творчество является процессом творческой деятельности, направленным на создание качественно нового продукта, поиск нестандартного решения задачи, то есть деятельность ради процесса. Креативность, наоборот, является работой на результат с целью создания конечного продукта. Обосновано, что интегративный характер креативности, неразрывно связан с интеллектуальной, эмоциональной, рефлексивной, волевой, мотивационной и деятельностной сферами личности. Отмечено, что креативность не является врожденной характеристикой индивида, а может сложиться благодаря особым условиям воспитания и обучения, основными из которых являются развитие личности, мотивация к творческой деятельности и свобода индивидуальности. Сделан вывод, что креативность и творческое мышление как личностные категории являются обязательными компонентами в составе профессиональной компетентности любого специалиста.

Ключевые слова: творчество, творческая деятельность, креативность, креативная личность.

DIMITROVA-BURLAYENKO S. D. Definitions of the concepts “oeuvre” and “creativity” in modern scientific discussions.

The viewpoints of scientists on the definition of the concepts of "oeuvre" and "creativity" is analysed and the processes that are designated by them are considered. Along with this the author's approach to the definition of these concepts is pointed out as well. It is argued that the creativity is integrated into the oeuvre in conceptual and procedural aspects. The opinion is stated that the oeuvre is a process of creative activity aimed at creating a qualitatively new product, searching for a non-standard solution of a task, that is an activity for the sake of the process. On the contrary, the creativity is a work for the result in order to create the final product. It is demonstrated that the integrative nature of creativity links with the intellectual, emotional, reflexive, volitional, motivational and activity spheres of the individual. It is emphasized that creativity is not an innate characteristic of an individual, but may be formed due to special conditions of education and training, the main of which is the development of personality, motivation for creative activity and freedom of individuality. It is concluded that creativity and creative thinking as personal categories are a compulsory components of the professional competence of any specialist.

Keywords: oeuvre, creative activity, creativity, creative personality.